

Literaire prijzen

van de stad **Sint-Truiden**

EDITIE 2020

*Sint
Truiden*

Literaire prijzen
van de stad Sint-Truiden

EDITIE 2020

WOORD VOORAF

Op het moment dat deze brochure tot stand kwam, werd net de Nobel-prijs voor Literatuur 2020 toegekend aan de Amerikaanse dichter en essayist Louise Glück. Ze is dan 77. De Zweedse Academie prijst haar onmiskenbare poëtische stem en sobere schoonheid, waarmee ze het individuele bestaan universeel maakt. De felbegeerde prijs is een verdiende kroon op haar hele carrière.

Louise Glück is jong begonnen. Allerhande problemen tijdens haar jeugd hebben ervoor gezorgd dat ze haar middelbare school niet heeft afge-maakt. Maar door haar belangstelling voor taal en literatuur schreef ze zich in voor poëzielessen en werd opgepikt. Nu geeft ze les aan de universiteit van Yale.

Dit succesverhaal onderschrijft het bekende gezegde 'jong geleerd is oud gedaan'. Sinds 2015 heeft de stad Sint-Truiden aan haar literaire prijzen dan ook de jongerenprijs voor poëzie toegevoegd. En nieuw in deze editie is de jongerenprijs voor kortverhaal, waarvoor we al meteen 20 inzendingen mochten ontvangen. Ook onder de nieuwe generatie zitten heel wat creatievelingen!

Bijzonder aan onze schrijfwedstrijden is dat ze specifiek gericht zijn op niet-gevestigd talent. Ook wie pas op latere leeftijd zijn schrijverstalenten begint te ontwikkelen, kan via onze literaire prijzen alsnog een 'opstapje' bekomen naar een mogelijk succesvolle carrière. En we doen dit al erg lang: de Guido Wulms-prijs is aan zijn 44e editie toe.

We mochten voor de editie 2020 erg veel inzendingen ontvangen. Dat bewijst niet alleen dat er vraag is naar dergelijke kansen voor creatieve talentontwikkeling, maar ook dat er in onze consumptiemaatschappij nog steeds behoefte is aan iets wat ogenschijnlijk niets moet kosten, maar feitelijk onbetaalbaar is.

We hopen dat iedereen zijn talenten nog verder zal ontwikkelen!

Jurgen Reniers
schepen van Cultuur

Veerle Heeren
burgemeester

Jongerenprijs voor poëzie

De beeldhouwer van **Kathelijne Coussement** uit Opwijk

Jongerenprijs voor kortverhaal

De ontsnappingspoging van de kunstenaar van **Karen Deprettere** uit Sint-Niklaas

Guido Wulms-prijs voor poëzie

Leegstand van **Leen Raats** uit Hasselt

Simon Michaël Coninckx-prijs

Hemelvaart van **Bert Deben** uit Antwerpen

eervolle vermeldingen:

Leem van **Leen Raats** uit Hasselt
Als het zomert van **Sabine Matthijs** uit
Zwijnaarde (Gent)

Hendrik Prijs-prijs voor kortverhaal

Het ei van **Koen Vandenborre** uit Leuven

eervolle vermeldingen:

Mijn lerares van **Francisca Bongaerts-Verdonk** uit Culemborg (Nederland)
De buurvrouw van **Kris Callaert** uit
Schulen (Herk-de-Stad)

4^e Jongerenprijs voor poëzie

Juryverslag

Juryleden: Lotte Dodion, Joost Stockx en Anke De Vrij

Er werden in totaal 74 gedichten ingezonden van 27 jonge deelnemers uit Vlaanderen en Nederland.

De winnaar van de Poëzieprijs voor jongeren is dit jaar Kathelijne Coussement (19 jaar) uit Opwijk met het gedicht *De beeldhouwer*.

Het is met weinig woorden een pracht van een beeld neerzetten van het hakken/beeldhouwen van een beeld – maar ook, en eerder dit: een beeld van het ouder worden in een relatie – of ook: een god die een mens boetseert.

Het is een rijp gedicht en ook de vorm is af! Het is gedoseerd en mooi opgebouwd. Van begin tot het einde is de spanningsboog volgehouden. Er is een goed evenwicht tussen de hoeveelheid woorden en het niet uitgesproken! Dus, mooie opbouw en mooie beelden, die toch niet clichématig zijn, maar wel herkenbaar.

Het is een zoektocht i.v.m. de vergankelijkheid, gezien en beschreven door de ogen van de beeldhouwer, de schepper. Het gaat over een relatie, waarin je gevormd wordt door de ander..., verlaten door de ander..., maar er blijft over wat er van je geworden is door die relatie!

Het is een geslaagd gedicht!

De beeldhouwer

Kathelijne Coussement

*langzaam hakte de beeldhouwer
weer een stukje weg
hij kerfde de moeheid
in haar ogen
sleet de zachtheid van haar handen*

*het huppelen werd dansen werd wandelen werd
wankelen
maar het bedachtzame verlearde ze niet*

*en toen hij haar achterliet
bleef zij over
knokige vingers, krakende gewrichten
en zo veel om te geven*

Nieuw!

Jongerenprijs voor kortverhaal

Juryverslag

Juryleden: Lotte Dodion, Joost Stockx en Anke De Vrij

Het is de eerst keer dat er in Sint-Truiden een jongerenprijs voor kortverhaal wordt uitgeschreven. Maar liefst 20 jongeren zijn deze uitdaging aangegaan. Als beste verhaal kwam *De ontsnappingspoging van de kunstenaar* uit de bus. Proficiat aan Karen Deprettere (16 jaar) uit Sint-Niklaas!

In dit verhaal wordt er mooi gespeeld met wat er wordt verteld en wat niet: een geslaagde poging om door prikjes iets weer te geven en toch niet alles te vertellen. De verteller weet te doseren en wat ze zegt is trefzeker. Er is een interessante spanningsopbouw mede door een telkens weerkerend kort zinnetje 'Ik denk aan je'. Hiermee eindigt ook het verhaal.

Het verhaal is staccato geschreven, waardoor er van een hoogdringendheid sprake lijkt. Je weet niet zeker waarover het gaat en toch heb je een sterk vermoeden. Het lijkt te gaan over de afrekening met een vrouw in een obsessieve relatie. De verteller tracht los te komen van een allesoverheersend iemand en blijktbaar lukt het niet, zelfs niet nadat de persoon is gedood!

De ontsnappingspoging van de kunstenaar.

Karen Deprettere

Ik volg het patroon in de houten muur met mijn vinger.

Mooi krullend, maar leeg en zonder liefde. Om een kunstwerk waarde te geven, moet je al je aandacht erin steken, geloof ik. Je bouwt traag elke laag op en steekt energie en tijd in de kleine lijntjes die je enkel zoekend kunt vinden. Je moet het kunstwerk leren kennen. Je moet de ziel kunnen inademen en blindelings kunnen schetsen op elk vel papier dat je vingertoppen ontmoet. Omkeren en binnenstebuiten draaien.

Zacht. Ik kan de textuur van het hout tegen mijn huid voelen schuren. Geruststellend, een beetje als menselijke aanraking. Het voelt als ruwe vingers op de mijne. Ik denk aan je.

Het is stil in het huis, maar niet leeg van geluid. In de stilte, luister je meer dan je hoort. Het gekreun van de ijskast of de golven van de burens. Luid en aanwezig. Ik denk aan je.

Warm en gezellig is het hier. Had ik al verwacht. Voelt als dekens en warm porselein. Ik denk aan je.

Warm zoetheit pronkt op de tafel. Misschien straks, als dingen weer normaal zijn. Als je mijn gedachten niet meer bezit. Misschien proeft het dan naar iets anders dan jouw lippen. Zoet en warm. Ik denk aan je.

Ik draai mijn hoofd. Het mes maakt me misselijk. Het voelt zwaar in mijn hand, ik zie mijn gezicht in jouw laatste adem. Het glinstert een beetje in het licht. Ik denk aan je.

Schoenen langzaam. Stap, dichter. Hiel eerst, rest later. Het orkest voor het refrein, eindsprint voor de marathon en oranje. Ik denk aan je.

De hendel van de deur voelt koud in mijn vochtige vuist. Je wordt omhelst door warm water van het bad. Oranje haren nat, zoete lippen en witte porseleinen huid. Je zegt iets, smeekt? Je gezicht is nat, mijn kunstwerk. Ik twijfel, maar ik had moeten weten dat het geven van jouw leven, het mijne kostte. Scherp en snel, het water kleurt rood. Het bloed stroomt overal en ik lach. Ik was het mes af, pak een koekje.

Lekker.

Mijn glimlach smelt.

Shit.

Ik denk aan je.

44^e Guido Wulms-prijs voor poëzie

Juryverslag

Juryleden: Herman Fabré, Herman Rohaert, Katrien Frederix en Marleen Wulms

Een record van 276 inzendingen mochten we voor de editie 2020 ontvangen. Meer is echter niet altijd beter. De jury heeft heel wat prachtige teksten gelezen, maar helaas eerder proza dan poëzie. Een gedicht kan (moet) meer zijn dan een in verzen gegoten mooi verhaal.

Na een eerste selectie bleven er nog 26 gedichten over. Vrijwel onmiddellijk en ook unaniem koos de jury als winnende inzending van de 44e Guido Wulms-prijs voor *Leegstand*, geschreven door Leen Raats uit Hasselt.

De jury kon de compactheid van het gedicht erg waarderen: met enkele woorden weet de auteur precies te zeggen, wat ze te zeggen heeft. Leegstand dus, en in dubbele betekenis: niet alleen het huis, waarin ze woont, maar ook haar 'eigen' huis: haar lichaam, haar psyche. En dit met volgehouden paradoxen: droomt – wakker, vol – hol, zwijgen – praten. En ondanks de leegstand probeert ze het huis te vullen: huilen, zingen, kraken. Alles doorspekt met mooie beelden, die opnieuw de titel benadrukken, zoals de holle eik en de onrust van helder water. Ook de mooie, niet geforceerde alliteratie trok de aandacht: in een huis vol hongerige katten houdt ze zich als een holle eik ... Zelfs de tweeledigheid van tijd en ruimte zijn aanwezig: soms en nergens; het eerste en laatste vers omkaderen het gedicht. Dat laatste vers sluit trouwens ook weer af met een prachtige paradox: ze wacht nergens op, maar doet het toch!

Leegstand

Leen Raats

Soms droomt ze dat ze wakker wordt.

*In een huis vol hongerige katten
houdt ze zich als een holle eik
slechts met koppigheid overeind.*

*Haar zwijgen is zoveel meer
dan niet praten. Het is de onrust
van helder water.*

*Ze huilt boven de gootsteen
zingt tijdens het koken
kraakt als een oude trap.*

*Ze wacht nergens op,
doet het toch.*

Simon Michaël Coninckx-prijs

De Simon Michaël Coninckx-prijs gaat dit jaar naar *Hemelvaart* van Bert Deben uit Antwerpen.

Hemelvaart handelt over de betutteling van bejaarden en hun leven in woonzorgcentra: een universeel thema, dat in deze corona-tijden pijnlijk onder de aandacht kwam. Het gedicht komt dan ook stevig binnen en start al meteen met een cynische titel. De eerste strofe vervolgt met mooie personificaties zoals beton weigert thuis te zijn en naakte bomen: een realistische weergave van de harde realiteit, waarbij het welzijn van de ouderen haar betekenis verloren heeft. De mooie alliteratie in de derde strofe trok de aandacht van de jury: hier worden ouderen bewaard voor wandelingen in het weekend. Let trouwens speciaal op het woord bewaard, dat een dubbele betekenis krijgt, als je verder leest. Een sterk gedicht!

Hemelvaart

Bert Deben

*Ondanks het plein en houten banken
weigert beton een thuis te zijn
de bomen dragen naakt de tijd
en wijzen naar de hemelvaart*

*roerloos wordt hier door het glas gestaard
en vallen ogen langzaam toe
zo moe van stilte dat het ziektes baart
en afscheid schrijft op het plafond*

*hier worden ouderen bewaard
voor wandelingen in het weekend
en aarde maakt het grasland vrij
voor wat hier nog vooruitzicht heet
het leven wordt barmhartig uitgekleeft.*

Een eerste eervolle vermelding gaat (opnieuw) naar Leen Raats, dit keer voor haar inzending *Leem*.

Net als bij Leegstand krijgen we mooie beelden voorgeschoteld: uitgeholde wegen als ingesleten verdriet, kromme appelbomen ... heuvels klonk; de beschrijving van een prachtige streek, wellicht ons eigen Haspengouw, al wordt dit niet expliciet vernoemd. We ontdekken de leemlaag, de geologie van deze streek, maar evenzeer de menselijke laag. En de voortdurende tegenstelling tussen het organische en het anorganische. Prachtig omkaderd met een begin- en slotvers: ook wij bestaan uit lagen, ons rest slechts een afdruk!

Leem

Leen Raats

Ook wij bestaan uit lagen.

*Zoals dit landschap dat zich
als boeken lezen laat*

*kromme appelbomen met namen
die klinken als een lied dat al lang niet meer
over deze heuvels klonk*

*rottend fruit in vochtig gras
waar ooit ladders en grootvaders
aan knoestige stammen opklommen*

*uitgeholde wegen
als ingesleten verdriet.*

*We zoeken zwerfkeien
afgerond door een zee
die hier voor mensenheugenis
in warme golven vloeide*

*en krijten karkassen van wezens
die niet meer bestaan.*

Ons rest slechts een afdruk.

Om af te sluiten een vrolijke noot. Het is niet eenvoudig om een positief verhaal of gedicht te schrijven, dat ook nog boeit. De tweede eervolle vermelding gaat dan ook terecht naar Sabine Matthijs uit Zwijnaarde (Gent) met *Als het zomert*.

Een fris, jeugdig gedicht met speelse beelden: ontpoppen zomertopjes blote tenen in het gras en lichtpuntjes in het lover. Dit laatste citaat is ook nog een prachtige alliteratie, net als slijten zonnecrèmenesjes sandalen in de speelstraat. Ogenschijnlijk een eenvoudig stukje poëzie, maar het zit vernuftig in elkaar. En als je het leest, zomert het, hangt geluk plukkensklaar aan de bomen. Een ode aan het optimisme!

De jury bedankt alle deelnemers voor hun inzendingen en wenst hen nog veel succes met hun verdere schrijverscarrière.

Als het zomert

Sabine Matthijs

Als het zomert

*begint de trui
zijn winterslaap.
ontpoppen zomertopjes
blote tenen in het gras.*

*slijten zonnecrèmenesjes
sandalen in de speelstraat.
flirten ijsblokjes met de warmte
cocktailverleiding in longdrinks.*

*spiegelt een wolk
schaduwvlekjes door de bomen
Lichtpuntjes in het lover
dansende vuurvliegjes.*

*draait de parasol
Liefdestaferelen door de haren
hangt geluk
plukkensklaar aan de bomen.*

39e Hendrik Prijs-prijs voor kortverhaal

Juryverslag

Juryleden: Ann Ecker, Jo Fabré, Luk Robijns en Marleen Wulms

Dit jaar mochten we een rijke oogst van maar liefst 118 inzendingen uit het Nederlandse taalgebied ontvangen. Was het de corona-pandemie? Of het feit dat de literaire prijzen van de stad Sint-Truiden een jaartje hebben overgeslagen, dat zovelen in de pen gekropen zijn?

Bij een eerste preselectie bleven er 21 kortverhalen over. Uit deze selectie bleek al snel dat 1 verhaal duidelijk boven de andere uitstak. De jury kon dan ook vrij vlug en unaniem de winnaar van de 39^e Hendrik Prijs-prijs voor kortverhaal aanduiden: *Het ei* van de hand van Koen Vandenborre uit Leuven.

Het ei beschrijft hoe Dario Woland nog snel een cadeau wil kopen voor zijn verloofde met wie hij een afspraak heeft in een restaurant. De etalage van antiekwinkel Bulgakov lokt hem naar binnen, maar de verkoper lijkt niets van zijn uitgestalde waar te willen verkopen. Uiteindelijk zal Dario de winkel verlaten met een passend gedicht.

De jury was gecharmeerd door het originele verhaal, dat op het eerste gezicht beschrijft hoe mensen een cadeau zoeken, maar eigenlijk handelt over de universele levensvragen. De manier, waarop enerzijds de spanning wordt opgebouwd met de gehaaste klant en anderzijds op de juiste momenten stiltes gecreëerd worden door de rustige verkoper, en dit alles binnen het tijdsbestek van een kortverhaal, sprak erg aan. Een merkwaardig verhaal heeft hij al op zak en Ik wens u het allerbeste toe met uw toekomstige dichtpartner zijn zinnen die de lezer verder doen nadenken. Het 'rode' element sprong in het oog. De volgehouden multiculturele toets is een plus, alsook de verschillende 'ramen' die de auteur opent uit de wereldliteratuur. De personages

worden met enkele rake kenmerken meteen getypeerd. De schrijver zuigt je onmiddellijk in het verhaal. De rijke en beeldrijke taal, en de fotografische, haast filmische schrijfwijze maken dat je na het lezen van *Het ei* nog meer van Koen Vandenborre wilt ontdekken!

Even unaniem was de jury over de eerste eervolle vermelding: *Mijn lerares* van Francisca Bongaerts-Verdonk uit Culemborg (Nederland). Vooral het open einde, dat nog alle kanten uit kan, werd goed ontvangen. Het verhaal wordt geschreven vanuit het standpunt van een leerling en geeft goed de sfeer en het taalgebruik weer van pubers. Tevens wordt er raak beschreven hoe leerkrachten die graag iets aanleren, maar daardoor (net) buiten de lijntjes kleuren, het management daarbij tegen de haren strijken. Voor wie vertrouwd is met schoolse situaties, is het verhaal erg herkenbaar. Maar ook voor wie dit niet het geval is, zorgt de filmische schrijfstijl ervoor dat je je alles goed kunt voorstellen. En o ja, wat was nu weer dat verschil tussen een naamwoordelijk en een werkwoordelijk gezegde?

Een tweede eervolle vermelding gaat naar *De buurvrouw* van Kris Callaert uit Schulte (Herk-de-Stad). De auteur slaagt erin om in een kortverhaal een beklijvende en beklemmende sfeer op te bouwen alsof het een thriller is. Hij stuurt bewust aan op verwarring, zet de lezer voortdurend op het verkeerde been. Als klap op de vuurpijl volgt er een open einde, dat abrupt toeslaat. Intrigerend. Zelfs de schuilnaam KC and the moonlight (!) band ondersteunt het plot...

Uiteraard kan er bij een wedstrijd maar een winnaar zijn. Toch hoopt de jury dat de andere deelnemers hun creatieve activiteiten verder zetten, want zij heeft toch een aantal veelbelovende verhalen mogen lezen.

Het ei

Koen Vandenborre

Je loopt een winkel binnen om een vaas te kopen en je wandelt buiten met een ei. Zulke dingen gebeuren. Het heeft vaak niets te maken met de rechtlijnigheid of met de wispelturigheid van je karakter, veeleer gaat het om het onvoorspelbare van onbeduidende gebeurtenissen. Je kan daar vragen bij stellen, maar heeft dat zin? Door toeval toe te laten, wordt het leven net dat tikkeltje interessanter.

Dát ondervindt ook Dario Woland op een donderdag in december.

Een rommelige etalage trekt met vertraging zijn aandacht. Met zijn kraag hoog opgezet en de handen diep in de zakken, keert hij terug op zijn stappen. Op het bord boven de ingang staat in sierlijke letters: D.Bulgakov ~ Curiositeitenkabinet & Antiek. Zijn blik valt op een rood vaasje. Een geglazuurde traan, een vuist hoog – onopvallend voor het ongeoefende oog – een pareltje van Deense keramiekkunst. Tegen een achtergrond van gedrapeerd fluweel staat het miniatuur half verdoken tussen een industriële lamp en een bronzen neushoorn, alsof het zich schaamt voor zijn blozende kleur.

Dario kijkt op zijn horloge. De middag is nog niet geheel vergleden. Hij twijfelt. Pas binnen een uur gaat het restaurant open. Dat geeft hem wat respijt. Niet dat hij er naar uitkijkt, zijn vrees dat Rita de verloving wil verbreken zou wel eens gegrond kunnen zijn. Het loopt al een tijdje stroef en hij wordt voortdurend verkeerd begrepen, althans zo voelt het toch.

De dikke zwarte kater in de vitrine kijkt op en rolt onverschillig op zijn zijde, de staart heen en weer wuivend als een vraagteken, alsof hij zeggen wil, zoek het zelf maar uit. Dario duwt de winkeldeur open. De bel boven zijn hoofd klingelt. Hij wacht enkele tellen in het deurgat om zijn ogen te laten wennen aan het zachte licht en stapt naar binnen. Er zijn geen andere bezoekers in de shop. Hij sluit de deur en de bel klingelt opnieuw.

Een heer in een onberispelijk pak komt uit de achterkamer. Hij eet snel zijn mond leeg, dept zijn mondhoeken met een linnen servet en stapt op Dario af.

'Mijn welgemeende excuses voor het wachten. Op dit uur zie ik zelden klanten. Een ogenblikje alstublieft.' Hij loopt naar de deur en draait het open/gesloten bordje om. 'Zo, dan worden we niet gestoord. Zegt u het maar, wat kan Daniil Bulgakov voor u betekenen?'

'Dat rode vaasje.' Dario wijst naar de etalage. 'Als het is wat ik denk dat het is.'

'Dat vaasje. Ja. Een bijzonder stuk. Meneer is een kenner.'

'Een liefhebber. Hoeveel vraagt u ervoor?'

'Het spijt me. Dat is niet te koop.'

Dario kijkt verrast. 'Ach zo. Ik ben nochtans bereid een correcte prijs te betalen.'

'Ik twijfel niet aan de intenties van mijnheer, maar ziet u, prijs is niet de reden waarom ik geen afstand kan doen van dit kleinood. Het heeft te maken met atmosferisch perspectief.'

Dario fronst de wenkbrauwen. 'Ik vrees dat ik u niet kan volgen.'

'Dat begrijp ik. Staat u mij toe. Atmosferisch perspectief is een techniek waarmee schilders en fotografen door het gebruik van kleur en vervaging diepte brengen in hun werk. Ik pas dit principe toe op mijn etalage.'

Dario schudt onbewust het hoofd.

'Ik verklaar mij nader.' De man in het onberispelijke pak wijst naar een schilderij boven een verzameling Javaanse schaduwpoppen. 'Kijk, een typisch laat zeventiende-eeuwse marine van een onbekende Vlaamse meester. Wat valt u op?'

Dario stapt tot bij het schilderij, haalt een leesbril uit zijn binnenzak en kijkt aandachtig naar het kunstwerkje. 'Wat zie ik? Ik zie een zeezicht. Ik zie vanuit de verte loodgrijze, zware wolken aanrollen, een gedempt zonlicht dat zich doorheen de laatste kieren probeert te wrikken, vooraan zet een vissersboot alle zeilen bij om het onweer voor te blijven.' Dario kijkt naar de man in het onberispelijke pak. 'Mis ik nog iets?'

'Kan u mij iets meer vertellen over de boot.'

Dario drukt zijn neus tot bijna tegen het doek. 'Mijn kennis over boten is eerder beperkt. Deze is rood, en heeft een zeil. Daar zal u het mee moeten doen, vrees ik.'

Bulgakov knikt. 'Zo rood als het vaasje in de etalage.' Zegt hij met een besmukte glimlach en een opgestoken wijsvinger. 'U bent nog niet overtuigd. Een ogenblik.' Bulgakov loop naar een uitpuilende vitrinekast en haalt een schoendoos tevoorschijn. 'Bekijkt u deze eens.'

Dario neemt een stapeltje ansichtkaarten uit de doos. Vakantiekaarten. Landschappen. Stadsgezichten. Monumenten. ... En op elke ansichtkaart, ergens op de weg, op een parking, op een brug, voor een huis, ... een rood autootje.

'Begrijpt u het nu? Ander beeld, zelfde techniek.'

'Rode vissersboot, rood autootje, ... rode vaas,' zegt Dario.

'Zo is het. Het brengt diepte en structuur.'

'En dat is belangrijk?'

'Een etalage is voor een winkel wat een neus is voor een aangezicht. Dat u mijn winkel bezoekt, geeft aan dat het werkt.'

Dario neemt zijn hoed af en krabt zich achter het oor. 'Ik weet niet of ik het eens kan zijn met uw conclusie.'

Het was mij wel degelijk om het rode vaasje te doen en niet zozeer om de bekoring van uw etalage.'

'Het rode vaasje is mijn etalage.'

'En een ander rood voorwerp heeft niet hetzelfde effect?'

'Zo is het,' antwoordt Bulgakov, zonder een zweem van ironie in zijn stem.

De dikke zwarte kater krult zich een weg tussen de enkels van Dario en loopt parmantig tegen een boekenkast omhoog om zich op het bovenste schap neer te vlijen. Met de pretoogjes van een vadsige kat kijkt hij Dario aan.

'Behemoth voelt feilloos aan wie hij kan vertrouwen,' zegt Bulgakov. 'Vroeger hadden ook wij mensen dat instinct, maar dat zijn we doorheen de jaren kwijt gespeeld.'

'Ik begrijp het,' zegt Dario niet begrijpend. 'Maar wat het vaasje betreft, ik verzeker u dat uw prijs de mijne is.'

'Miauw.' Klinkt het vanop de boekenkast. 'Aandringen heeft geen zin. Als vadertje iets niet wenst te verkopen, wordt het ook niet verkocht?'

Dario keert zich naar de boekenkast. Hij kijkt verbijsterd naar de dikke zwarte kater die zelfverzekerd terugstaart. De bek gaat open en een frisroze tong komt tevoorschijn. Met enkele stevige kopjes wast Behemoth zijn donzige voorpoten. In het deurgat naast de boekenkast verschijnt een tengere jongen van een jaar of veertien.

'En het maakt niet uit hoeveel u biedt, vadertje verkoopt alleen als hij dat zelf wil. En dat vaasje staat hier al zolang ik het mij kan herinneren,' zegt de jongen.

'Ach zo,' zegt Dario, eerder opgelucht door de boodschapper dan door de boodschap.

Bulgakov komt tussen Dario en de jongen staan en maakt een veegbeweging met de hand. 'Mijn kleinzoon weet wel beter dan klanten lastig te vallen met nonsens. Kijkt u rustig rond. Er zal ongetwijfeld wel iets tussen zitten waarmee u als een tevreden klant mijn winkel kan verlaten.'

Dario knikt en begint ongemakkelijk aan een wandeling tussen de uitpuilende rekken, meubelen en curiosa. Hij wijst naar een elegant mahoniehouten kastje.

Bulgakov maakt een grimas en schudt het hoofd.

'Aan het kastje zelf twijfel ik niet, maar de pootjes zijn waarschijnlijk van een latere datum. Zolang ik dat niet heb uitgeklaard, kan ik het met de beste wil niet verkopen. Mijn integriteit als antiquair staat op het spel.' Hij richt zich tot de tengere jongen. 'Doe me er aan denken dit straks naar de werkplaats te brengen.'

Ook andere pogingen een voorwerp van eigenaar te doen wisselen, stranden op bezwaren en excuses. Elk voorwerp in de winkel lijkt wel besmet door een toevallige samenloop waardoor het – al dan niet tijdelijk – onverkoopbaar is.

Dario kijkt naar de stationsklok boven de dubbele deur. Misschien moet hij maar naar het restaurant vertrekken. Beter met lege handen maar op tijd. Een merkwaardig verhaal heeft hij al op zak.

'Ik lees teleurstelling en ongeduld in uw ogen en dat grieft mij oprecht,' zegt Bulgakov. Hij komt naast Dario staan, en alsof hij iets illegaal en geestverruimend in de aanbieding heeft, zegt hij met zachte stem: 'U bent opzoek naar iets om te koesteren, en misschien ligt dat voor u in het immateriële. Kan ik u wat poëzie verkopen?'

'Poëzie,' herhaalt Dario, niet goed wetend of Bulgakov een grapje maakt.

'Een paar verzen, of een kort gedicht, kan al voldoende zijn. Een ogenblikje, ik ben zo terug.'

Bulgakov loopt naar de achterkamer en aait en passant liefhebbend de bol van zijn kleinzoon. Ze verdwijnen samen in de achterkamer. Dario hoort het geritsel van papieren en het open en dicht schuiven van lades.

'Is het dit?' Hoort hij een kinderstem vragen.

'Dat zijn ze! Prima gedaan jongen.'

Bulgakov komt opnieuw de winkelruimte binnen. Hij draagt een dikke gemarmerde map in zijn armen als was het een overreden hond. Hij neemt plaats aan een tafeltje met gekrulde poten, knoopt de lange bindlinten los en opent voorzichtig de map.

'Moet u luisteren, hier zit zeker iets bij dat u zal bevallen.' Bulgakov laat enkele losse bladzijden door zijn handen schuiven. 'Deze bijvoorbeeld:

"Waarom zou ik de leegte verkiezen nu het leven door mij stroomt. Na mijn dood rest mij nog een eeuwigheid om ze te omarmen."

Wat denkt u? ... Geen liefhebber van het Gilgamesh-epos. Mmh, misschien ook wel wat neerslachtig. U heeft gelijk. We zoeken verder.'

Minutieus doorbladert hij de map. 'Deze dan, iets dicht bij huis, een tijdgenoot van Dante:

"Devoot gevouwen in verstilde rust, brul je als een leeuw met de kracht van een zucht."

'Heel mooi, toch?' Bulgakov kijkt verwachtingsvol naar Dario. ... 'Of misschien bent u wel een liefhebber van haiku. Wat vindt u hier van:

“Schenk mij je lach, die geeft zonder iets te vragen. – Ik geef je alles.”

Van een leerling van de grote Bashō. ... Neen? Geen nood we zoeken verder.’

Hij kijkt Dario aan, legt vervolgens een hand op de rug van Behemoth die snorrend op de tafel is komen liggen en knikt. ‘Ik denk dat ik het weet. U zoekt iets dat uitdrukt hoe u zich voelt wanneer de liefde uit uw lichaam wordt gesneden als een stuk filet pur uit een karkas.’

Dario, kijkt verrast op. ‘Ja,’ zegt hij, zelf verwonderd over zijn vastberaden toon.

‘Dan weet ik precies wat u nodig heeft.’ Hij sluit de map en diept een beduimd schriftje op uit zijn binnenzak. Na wat zoeken schraapt hij zijn stem:

“Sinds jij weg bent, heeft de dag geen begin. Sinds jij weg bent, pas ik niet meer in mezelf.”

Wat denkt u? Is dat wat u zoekt?’

‘Vreemd genoeg wel,’ lacht Dario. ‘Hoeveel vraagt u ervoor?’

‘Normaal 26,50 maar omwille van het gedoe met het vaasje laat ik het u voor 15. Is dat aanvaardbaar voor u?’

‘Verkocht.’

‘Fantastisch. Een verstandige keuze.’ Bulgakov scheurt het gedicht voorzichtig uit het schriftje. Hij staat op en wandelt tevreden naar de toonbank. Naast de kassa hangen rolletjes met kleurrijke linten. Van het blauwe lint knipt hij een eindje af en wikkelt het om het opgerolde papiertje. Hij trekt een lade open en haalt er een gouden ei met azuurblauwe

meridianen uit, dat op zijn evenaar openklapt. Hij plaats het rolletje in het ei en overhandigd het aan Dario. ‘Een echte Fabergé kan ik u jammer genoeg niet verkopen, maar ik schenk u deze reproductie graag als attentie. Ik wens u het allerbeste toe met uw toekomstige dichtpartner.’

Dario groet Daniil Bulgakov en wandelt onder schel geklingel de winkel uit met een ei in zijn broekzak, naar de jongedame die hopelijk op hem wacht. Als hij zich haast, zal hij op tijd zijn, en niet met lege handen.

Mijn lerares

Francisca Bongaerts-Verdonk

Mevrouw C. was anders dan onze andere docenten. ‘Guitiger’, was dat misschien het beste uitgedrukt? Maar dat was zeker niet het enige waardoor ze afweek van de rest. Ze had overigens ook iets onbetwistbaar chics, wat je niet zo heel vaak tegenkomt. Ze sprak keurig, misschien in de oren van sommigen, maar niet in de mijne, zelfs een beetje bekakt, maar er was meer bijzonder aan haar en daardoor was ze zo geliefd bij ons, leerlingen.

Was het misschien ook het roekeloze waardoor ze afweek? Het leek of er iets vlak onder het oppervlak, nauwelijks verborgen, lag te woelen om bij het minste of geringste te kunnen ontsnappen en zich ongebreideld te manifesteren. Begrijpelijk dat zo’n persoon geen perfecte, gedisciplineerde docent kon zijn. Nee, ze had er zeker niet altijd de wind onder in de klas. En wij waren, zoals zoveel leerlingen in Nederland, in het algemeen afkerig van discipline.

Het was vermoedelijk ook niet haar insteek een mooie voorbeeldige les te verzorgen als ze eraan begon. Het moest wat haar betref leerzaam, maar vooral ook gezellig en leuk zijn. De sfeer, die was belangrijk. Noemen de pedagogen dat niet een veilig leerklimaat? Bij haar schoot het regelmatig door naar uitgelaten, ben ik bang. Ze kwam niet naar onze school omdat ze zo nodig moest, kregen wij de indruk, maar omdat ze ons wat wilde leren dat verder ging dan enkel maar haar vak, omdat ze ons leuk vond, misschien zelfs wel niet wilde missen.

Als we binnenkwamen keek ze ons, om nog maar eens opvallends te noemen, echt aan. Voor mij was dat elke keer weer een moment dat me uit mijn evenwicht kon brengen, want ze had grote mosgroene ogen met lange wimpers die ze niet zoals veel van de meiden op school volledig onder smeerde met mascara, maar die desalniettemin interessante schaduwen wierpen op haar fraai gevormde jukbeenderen als het zonlicht gunstig op haar scheen. Ze tekende altijd dunne uitvagende donkere lijnen om haar ogen en op haar bovenooglid ging die omlijning meestal vloeiend over in mosgroene, parsee of donkerbeige

oogschaduw waardoor haar ogen nog mysterieuzer leken. Die kleuren van haar oogschaduw hielden we nauwlettend bij, net als haar schoenen en kleren. De variatie was enorm.

Ze had niet de hinderlijke gewoonte nog even met een of andere collega op de gang te gaan praten of te schrijven in haar agenda. Nee, ze richtte zich bij de leswisseling volledig op ons en hield meteen in de peiling of we onze tassen wel op de juiste wijze neerzetten, zodat ze later niet zou struikelen als ze tussen de tafels door zou stappen, een exercitie waarvoor enig lef en handigheid, gecombineerd met gevoel voor evenwicht nodig waren. Ik vond het een genot als ze tussen ons doorliep, want dan kon ik haar parfum opsnuiven, elke keer dat ze langskwam. Vooral aan het begin van de dag was dat aromatisch genoeg om het goed waar te kunnen nemen.

Als we een probleem hadden kwam dat er vaak uit bij haar in de les, hoewel ze niet onze mentor was en ook bespraken we uitzonderlijke, vergaande onderwerpen met haar. Wat me nog het meest bijgebleven is was het gesprek over zoenen. Natuurlijk waren er toen idioten die haar impertinente vragen stelden. Daar ging ze wijselijk niet op in.

En vanuit het niets bekende ik, mezelf volslagen node-loos in een zwakke positie brengend: ‘Ik heb nog nooit echt gezoend.’ Stom natuurlijk, waarom zei ik dat? Er hadden zich zo vaak mogelijkheden voorgedaan, maar ik was niet zo snel zwaar onder de indruk van iemand en dan verging me de lust.

Zwak geloei steeg hier en daar op, dat had ik van te voren kunnen bedenken, maar die reactie van die lui viel volkomen weg bij de hare.

‘Jouw tijd komt nog wel’ zei ze en dat met zo’n betekenisvolle blik voor mijn gevoel, dat ik blij was dat ik me deels kon verschuilen onder een tafel. Wat betekende die blik van haar, vroeg ik me naderhand nog steeds af.

Mevrouw C. vertelde grapjes, ook wel over idiote dingen die haar overkomen waren en lachte dan zelf uitbundig als ze de situatie voor ons schetste. Wij zagen het dan mét haar gebeuren, want ze wist alles zo raak en kleurrijk te schetsen dat wij ons in die scène waanden. Ik heb me wel eens afgevraagd en het haar ook wel eens voorgelegd: waarom was ze eigenlijk niet bij het toneel gegaan, want ze had een opvallende expressie die haar gegarandeerd succes zou hebben opgeleverd, zeker gezien haar uiterlijk.

Er was een nogal zwakke leerling in onze klas, een kruiperig, klierig kereltje. Hij had vaak de grootste moeite om het allemaal een beetje te volgen – het verbaasde me dan ook dat hij het tot de examenklas gebracht had – en hij zocht geen contact met de meisjes, ook niet met de jongens, maar stond eigenlijk volledig buiten de groep. Hij was een kleine, irritante gladjanus, die altijd wilde laten blijken dat hij ongelofelijk serieus meedeed, op een irritante, slijmerige manier, hoewel zijn beroerde prestaties daar niet van getuigden. Een wit voetje bij haar halen; daar was het hem vermoedelijk om begonnen, om in geval van twijfel zijn cijfer te kunnen oppeppen, maar intussen bedierf hij geregeld de jolige stemming waarin wij het liefst de hele les wilden blijven ronddobberen als in een weldadig warm bad vol geinige eendjes. Hij vroeg onnodig veel aandacht van de docenten, maar vooral van haar, mevrouw C. Intussen was hij wel zo achterbaks dat hij zich bij de conrector beklaagd had over haar gebrek aan orde; hij had er zelfs zijn humorloze moeder, een rechtlijnige, venijnige jurist, over laten klagen, wisten wij.

En ja, dan die lach van mevrouw C., die was zo totaal niet de lach van een normale lerares. Deze lach was zo uitbundig dat wij ons soms afvroegen of hij ooit nog zou verstommen. De tranen liepen soms ongecompliceerd over haar wangen en dan leek ze zich totaal niet te bekommeren over het licht clowneske dat wel eens het resultaat zou kunnen zijn van deze tranen. Ook leek ze zich totaal niet ongerust te maken over het nuttige vervolg van de les of het tumult dat zich langzaam maar zeker ontwikkelde, de gang op slierde en misschien wel eens de aandacht van één van de mensen van het managementteam zou kunnen trek-

ken. Dat haar positie op school geschaad zou kunnen worden leek niet in haar lachende hoofd op te komen. Wel in het mijne en ik wilde gewoon niet denken aan het gemis en de kaalslag die ik zou ervaren als zij er plots niet meer zou zijn. Elke schooldag zou anders worden zonder haar.

Mevrouw C. kon ook prachtig voorlezen, bezat namelijk een mooie volle stem die ik het beste kan omschrijven als een warme alt. Hierbij ook weer die sterke expressie. Vlak voor Kerst, tijdens een speciale bijeenkomst, had ze een prachtig beeldend verhaal verteld waar we allemaal aandachtig naar hadden geluisterd, waar we stil van werden en bleven, hoewel het eigenlijk best een lang verhaal was en er bij ons op school nogal wat onmogelijke, drukke, eeuwig op hun stoelpoten wippende types zaten. In stilte zolang kunnen voorlezen was beslist een niet geringe prestatie. De eerste les na die bijeenkomst, na de kerstvakantie had ze verteld het verhaal zelf geschreven te hebben en wij wilden haar laten beloven dat ze een boek zou gaan schrijven waar dat ene verhaal deel van zou uitmaken. Het was gewoon mooi, boeiend en veelbelovend, vonden wij en daarom zagen we wel wat in zo'n boek. Er kwam geen belofte, maar ze zegde toe erover na te gaan denken.

Eerder genoemde speciale eigenschappen waren niet de enige waardoor ze zo populair was, want er was nog iets veel opwindender en overtuigender aan haar waardoor ze opviel en van heel wat mannelijke leerlingen en ongetwijfeld ook van de leraren de favoriet moet zijn geworden. Er was namelijk ook iets sensueels in haar. Zonder twijfel had dat te maken met haar ogen en die stem, die lage warme alt met een zinnenprikkelend effect, maar vast ook met haar figuur, kleding en onbedoeld opwindende bewegingen waardoor we onze ogen moeilijk van haar af konden houden. En al die eigenschappen bij elkaar vormden een spannende cocktail waar wij, in elk geval gold het voor mij, altijd weer reikhalzend naar uitkeken.

Hoe oud was ze eigenlijk, vroeg ik me regelmatig af. En meteen ook de gedachte: hoeveel ouder was ze dan ik en een andere vraag die bij me opkwam: was er een man in haar leven die ik moest benijden? Ik

probeerde erachter te komen, maar dat lukte me niet. Hoewel ze van alles vertelde, hierover liet ze niets los.

Op schoolfeestjes die we enkele keren per jaar organiseerden en waarop enthousiast gedanst werd was het ieders grote wens met haar te dansen, maar verstandig misschien: ze danste niet. Was ze gewaarschuwd? Vond ze dat te link?

Ze wilde ons beslist van alles bijbrengen en uitleggen kon ze zeker ook als de beste, maar dan koos ze vaak te gewaagde, dubbelzinnige voorbeelden waardoor wij, behept met voortjakerende hormonen, volledig op hol sloegen. Waar ze die idiote prikkelende voorbeelden zo gauw vandaan wist te halen was me een raadsel en eerlijk gezegd had ik de indruk dat ze er zelf ook door overvallen werd omdat ze razendsnel associatief wist te denken en ons, pubers met een nog ontlukende dirty mind, daarmee wist te verrassen. Een keer is me het sterkst bijgebleven, want die les zou één van haar laatste lessen blijken te zijn.

'Kijk,' zei ze en ze greep gauw iets om mee te schrijven, toen het voor enkele mensen suf genoeg nodig bleek het verschil tussen een naamwoordelijk en werkwoordelijk gezegde nog eens uit te leggen. Ze schreef vervolgens in een handomdraai een aantal korte zinnen op het bord. "De poes lijkt ziek, maar de poes is niet ziek." "Daar is sprake van twee koppelwerkwoorden; twee naamwoordelijke gezegdes, maar dat is niet het geval bij de zin daaronder: "Ik heb een poes."

En toen brak meteen de pleuris uit. Het was duidelijk dat ze in een opwelling deze zinnestjes had opgeschreven, maar tegelijk had ze ogenblikkelijk scherp door dat ze hiermee alle aandacht kreeg, maar ook meteen de geest uit de fles zoog. Wij, maar vanzelfsprekend vooral de jongens, hingen hikkend van de lach over ons tafelblad en flauwe opmerkingen stuiterden door de ruimte. De ontsnapte geest liet zich niet zo gemakkelijk terug in de fles duwen.

En plots, ik weet het me nog haarscherp te herinneren, zwaaide de deur naar de gang open. Daar stond de coördinator van de eerste klassen, stram, in zijn lullig zittende broek met te korte broekspijpen, met

iets strengverwijtends in zijn blik en houding; tamelijk gênant. Zijn belensde ogen stonden zoals altijd wijd opengesperd omdat hij die zichtversterkende dingen kennelijk slecht verdroeg.

Het was onmiddellijk stil in de klas, waardoor het leek alsof hij wel een kanjer was in ordehandhaving, maar ik kon me toch nog verrekte goed herinneren hoe we bij hem ook wel eens enorme keet hadden getrapt toen hij nog geen managementtaken had te vervullen. Nee, het was vooral de schrik om zijn plotselinge binnenkomst en de manier waarop hij haar misprijzend en vol dedain bleef aankijken. Niet ons, maar mevrouw C. En in zijn houding en in die blik lagen zoveel arrogantie en misprijzen dat wij ons meteen schuldig begonnen te voelen, althans dat gevoel besprong mij. Deze scène zou ongetwijfeld nog een staartje krijgen. Niet voor ons, vreesde ik, maar voor haar, onze leuke lerares die er een potje van had gemaakt in zijn ogen. Het plots opgekomen schuldgevoel bezorgde me een rood hoofd en niet alleen mij, constateerde ik.

'Meneer Van Klarebeek,' zei ik, terwijl ik van mijn stoel omhoog schoot. 'Wij hebben die herrie veroorzaakt en niet mevrouw C., dus dat kabaal valt ons te verwijten en niet haar.'

'Ach, hebben we een ridderlijk type in ons midden?' klonk het snerend en voor deze gelegenheid wist hij zijn oogleden dicht bij elkaar te brengen dan normaal, om zijn afkeuring extra effect mee te geven. 'Misschien komen dit inzicht en deze nobele houding toch wat aan de late kant? En verder, jongeman: de docent is verantwoordelijk voor de gang van zaken in de klas.'

Er volgde een korte onaangename stilte en de hoogwaterbroek verdween weer uit beeld, maar de stemming waar we zo van genoten hadden, was compleet weg. De rest van de les gedroegen we ons als slachtbankrijpe lammeren, maar haar reputatieschade was al aangericht... en daar hadden wij fors toe bijgedragen en dat vervulde de meesten toch wel met schaamte en spijt, maar we spraken dat niet uit in haar bijzijn, pas later op de gang en het schoolplein.

De buurvrouw

Kris Callaert

Weet je,' zei een klasgenoot, die haar vol in het gezicht had kunnen kijken toen de coördinator binnen was komen stappen. 'Weet je dat ze een kortdurend moment wel geschrokken keek, maar dat ze al betrekkelijk gauw een heel speciale uitdrukking op haar gezicht wist te toveren toen ze eenmaal van de eerste schrik bekomen was? Ze keek die verwaande kwast aan met een blik waaruit een zeker dedain sprak, zoiets als: wat kom jij hier eigenlijk doen; waar haal je het lef vandaan om zomaar bij mij naar binnen te stappen?'

Wij vonden die reactie getuigen van grote klasse, maar desalniettemin vreesden we voor haar positie.

Na het daaropvolgende weekend stond op het bord dat mevrouw C. afwezig was. We hoorden even later dat het nog wel even kon gaan duren en daarom kregen we voor de laatste periode een vervanger, een gortdroge leraar die ze vanachter de geraniums hadden geplukt.

Was ze ziek of was er iets anders aan de hand? Er werd nogal geheimzinnig over gedaan. Om praktische redenen hadden we haar alleen al nodig, maar erger nog: wij misten haar. En ik, ik kwam tot een nog ingrijpendere ontdekking dat dat gemis verder ging dan een leuke of favoriete docent niet meer zien. Ik realiseerde me verliefd te zijn, simpelweg zwaar verkikkerd op mijn docent. Hoe ingewikkeld kun je het maken voor jezelf?

Onze mentor vroegen we of hij er meer van wist.

'Ach, Eva,' liet hij zich per ongeluk ontvallen en er school oprechte genegenheid in zijn toon. 'Ik weet wel wat, maar mag er niets over zeggen. Ze zal wel jullie centraal examen nakijken, heb ik begrepen, maar ze komt geen les meer geven.'

'Eva,' haar naam walste door mijn hoofd. Ik proefde haar naam. Eva, zo vrouwelijk, verleidelijk, zacht van toon. Een naam die tot mijn verbeelding sprak.

Na mijn examenuitslag zou ik naar haar op zoek gaan. Dan was ik uiteindelijk leerling-af, kon ik me zo'n gewaagde actie wel permitteren. Ik kon haar adres vast wel opsporen, want haar achternaam kwam niet zo vaak voor. Ik zou haar een groot boeket gaan brengen, nam ik me voor en ik hoopte dat ze me binnen zou laten. Ik moest haar terugzien, mijn kansen verkennen, mijn geluk beproeven. Zulke relaties kwamen toch wel vaker voor? En na het examen was ze niet meer aan regels gebonden en ik ook niet. Het leeftijdsverschil speelde voor mij geen rol van betekenis.

En daarom loop ik nu op deze zonnige dag in de laan waar ze woont. Met mijn geurende bloemen. Kleine en grote villa's links en rechts. Nog twintig nummers te gaan aan de deze kant. Wat klamme handen van de spanning, mijn hartslag voor mijn gevoel sneller dan normaal, Chanel bleu subtiel op mijn kaken. Ik ga haar verrassen en weet niet of ze er zal zijn als ik zo meteen aanbel, vol verwachting. Geen idee hoe ze zal reageren als ze thuis is, Eva. Ik zie verzorgde tuinen, hoor hier en daar blaffende honden. In de struiken en bomen kwetteren de vogels volop. Een prachtige voorjaarsdag, halverwege de middag. Theetijd onderhand.

Misschien doet er straks wel een man open, of een kind... Alles is immers mogelijk, maar ik moet mijn zo lang geleden bedachte plan uitvoeren, nu sterk en doortastend zijn, me niet van mijn stuk laten brengen. Ik open het hekje dat de grens vormt met de stoep, betreed het paadje, op weg naar haar voordeurbel, een ouderwetse trekbel, zie door de spiegelende ruit niets achter het raam en trek zonder verdere aarzeling het ding naar me toe en hoor het klingelende geluid in de hal.

De voordeur zwaait vrijwel meteen daarna open.

'Miljaar!'

Mark heeft de deur van de keuken niet snel genoeg achter zich dichtgetrokken. De rosse kater schiet tussen zijn benen door de gang in alsof er een roedel pitbullterriërs achter hem aanzit.

Omdat de kleine witte kat nu ook komt aangelopen gooit hij de deur dicht zodat hij dadelijk niet op jacht moet naar twee ontsnapte poezen. Vloekend mikt hij een schep dieetvoer in het witte etensbakje – wit bakje voor de witte kat. Het 'ziekelyk mormel' zoals hij haar in gedachten noemt, begint gulzig te schrokken en schenkt geen verdere aandacht meer aan hem noch aan de keukendeur. Hij schudt wat brokjes in het rode bakje – jawel, voor de rosse kat, geen kans om zich te vergissen – en loopt ermee de gang terug in.

Onderaan de trap blijft hij staan.

'Kom, poesie poesie, kom dan!' Hij rammelt met het etensbakje en voelt zich belachelijk. Geen reactie.

'Godverdomme.'

Er zit niets anders op, hij zal de trap op moeten. Wie weet hoe lang hij hier anders zijn tijd staat te verdoen als hij moet wachten tot dat rotbeest vanzelf terug naar beneden komt. Vervloekte kat, vervloekte buurvrouw, vervloekt hijzelf omdat hij niet gezegd heeft dat hij geen tijd had om die beesten eten te geven. Ze had hem met de vraag overvallen toen hij zijn boodschappen uit de koffer van zijn auto laadde. Hij zag haar zijn oprit opwandelen en vond geen mogelijkheid om haar nog vlug te ontwijken. Hij wist wel wie ze was, maar sinds hij hier was komen wonen, had hij nog met geen van de burens een woord gewisseld. Dat lag niet in zijn aard, hij was liever op zichzelf. De kans was groot dat hij dus niet erg toegankelijk was overgekomen, maar dat had haar niet tegengehouden om hem aan te spreken en onmiddellijk terzake te komen. De manier waarop ze dat gedaan had, had hem de indruk gegeven dat hij niet echt een keuze had. Beleefd had hij haar verzekerd

dat ze op hem kon rekenen. Iedereen kon altijd op Mark rekenen, hij had het nooit anders geweten. Een dierenvriend is hij nochtans niet, nooit geweest. Op deze manier zal dat trouwens niet snel veranderen.

Van hier kan hij de bovenverdieping niet zien. De trap maakt een bocht en boven is alles donker. Beneden in de gang ziet hij nergens een lichtschakelaar. Dan maar in de schemering, daar heeft een kat natuurlijk minder last van. Hij hoort het dier nergens meer en vraagt zich af of dat een goed of slecht teken is. Wie weet hangt dat beest ergens in de gordijnen of heeft hij de bedsprei al aan flarden gereten. Dan heeft hij pas iets voor. Hoe moet hij dat aan de buurvrouw gaan uitleggen?

Onwillig zet hij zijn voet op de onderste trede. Waarom zou hij eigenlijk überhaupt iets aan de buurvrouw moeten uitleggen? Ze mag verdorie al lang blij zijn dat hij haar uit de nood helpt. Met enige ergernis denkt hij terug aan de uitleg die ze hem enkele dagen geleden gaf.

'Wit bakje voor de witte kat, rood bakje voor de rosse,' imiteert hij haar luidop.

Ze heeft het godbetert nog eens op een briefje geschreven ook, dat ze op het prikbord boven haar aanrecht heeft gehangen. Alsof hij te achterlijk is om twee beesten gedurende drie dagen eten te geven. Hij hoort opnieuw haar autoritaire toon op zijn oprit en voelt opnieuw dezelfde kleinering die hij toen voelde, zijn kaken worden warm.

En ja, het klopt dat ze uitdrukkelijk gezegd heeft dat de katten op de benedenverdieping moesten blijven. Dat had toen trouwens meer als een waarschuwing dan als een verzoek geklonken. Maar wat verwachtte ze dan? Dat hij zich als een ninja-strijder vol doodsvrachting op dat monster had geworpen zodra hij de keukendeur opende? Hij kon toch niet weten dat dat beest letterlijk op de loer lag om hem te verschalken zodra de klink naar beneden ging.

Bij elke trede die Mark neemt, groeit zijn opstandigheid. Wie denkt dat mens wel niet dat ze is? En wie denkt ze wel niet dat hij is? Een slapjanus misschien, een tamme lammeling die ze kan kleineren en commanderen? Neen, die tijd is voorbij. Maak kennis met de nieuwe Mark, een man die zich niet langer zal laten doen, die eindelijk de kracht en moed heeft om te reageren, te antwoorden, terug te vechten als het moet.

‘Neen, er was geen houden aan,’ zou hij haar antwoorden. En als ze tegen hem zou ingaan, zou hij zijn stem verheffen. ‘Luister hier,’ zou hij roepen, ‘als die beesten echt niet naar boven mogen, had dan een hekje voor de trap gezet. Of had een hond genomen in plaats van een kat, die schijnen beter te luisteren. Of had die dieren meegenomen naar uw zus of in een poezenhotel gestoken! Ik kom hier volledig vrijwillig en enkel en alleen om u een plezier te doen die beesten eten geven en als dit dan is hoe u mij gaat behandelen, dan noem ik dat ronduit stank voor dank.’ En hij zou eindigen met: ‘Op mij moet u in de toekomst niet meer rekenen, zoek maar iemand anders om uw zaakjes voor u te regelen.’

Hij talmt, realiseert zich dat hij in zijn hoofd een gesprek met zijn moeder aan het voeren is. Het is nu al twee jaar, drie maanden en zestien dagen geleden dat ze overleed maar hij ervaart bijna dagelijks hoezeer ze nog steeds onder zijn vel zit.

Verdomme, dat moet maar eens gedaan zijn. Hij recht zijn rug, focust weer op het hier en nu en stapt vastberaden de laatste treden op. Hij zal dat beest naar beneden sleuren, desnoods met harde hand, en de buurvrouw kan op haar kop gaan staan als ze niet tevreden is over zijn manier van aanpak.

Boven aarzelt hij. Drie deuren geven uit op de overloop, alledrie staan ze op een kier. Zodra hij de eerste deur verder openduwt, brokkelen er al enkele stukjes van zijn nieuwe zelfvertrouwen. Het is schemerig in de kamer. De rolluiken zijn half afgelaten en er hangt een geur die hem bekend voorkomt maar die hij niet

onmiddellijk kan thuisbrengen. Onwillekeurig trekt hij zijn schouders op en duikt wat in elkaar. Hij durft het licht niet aan te doen, bang dat de kater dan zal schrikken en vreemde kuren gaat uithalen.

Hij blijft even staan, probeert het beklemd gevoel waarvoor hij geen verklaring heeft van zich af te schudden. Zijn ogen wennen aan de lichte schemering. Op een grote tafel die tegen de achterste muur staat, ontwaart hij de contouren van twee naaimachines. Ernaast staat apart een ouder model, zo'n Singer-toestel met een groot gietijzeren voetpedaal. Zijn moeder had er ook zo één maar hij kan zich niet herinneren dat ze er ooit mee gewerkt heeft. Het stond in haar inkomhal met een witte porseleinen vaas erop waarin jaren dezelfde gedroogde bloemen stof stonden te vergaren. De opkoper die haar huis leegmaakte, had er geen euro extra voor gegeven en Mark was blij geweest dat hij ervan af was. Van de hele inboedel had hij enkel haar snoeischaar voor de rozen bijgehouden. Het moeten de enige ogenblikken geweest zijn waarop zijn moeder er tevreden, misschien zelfs gelukkig, had uitgezien. Wanneer ze vol aandacht de rozentakken in haar kleine tuintje bijknipte, de uitgebloeide knoppen buigend en brekend met haar vingers, had Mark soms het gevoel gehad dat ze zich even met de wereld verzoende. Totdat ze hem in het oog kreeg en hem toesnauwde dat hij zijn tijd nuttiger moest besteden in plaats van daar te staan niksen.

Rechts ligt op een stapelbed een berg van rollen stof naast een grote hoop losse lappen in alle mogelijke formaten. Hij kan niet alles in detail zien, maar Mark onderscheidt toch een hele variëteit aan kleuren en materialen.

Nu schiet het hem te binnen waaraan de geur die hier hangt hem doet denken. Nancy, de thuisverpleegster die tijdens de laatste maanden dagelijks zijn moeder kwam wassen, rook precies zo. Ze kwam binnen in een wolk van ontsmettingsmiddel – ze zweerde bij ethanol – gemengd met gemaakt enthousiasme en de stem en woordenschat van een kleuterjuf. Zodra ze de voordeur achter zich dichttrok om haar volgende

patiënt te gaan betuttelen, smeed hij de ramen in de slaap- en badkamer wagenwijd open. Het alternatief was dat hij zijn moeder zelf elke dag waste, iets wat hij nog veel minder zag zitten.

Aan een rek tussen tafel en bed hangt een lange rij kapstokken met volledige outfits: jurkjes met een kort of lang manteltje erover, driedelige pakken, kostuums met bleke hemden en bijpassende dassen, kindersalopettes met een vrolijk t-shirtje eronder. Op de tafel merkt hij nu naast de naaimachines ook verschillende doosjes op met daarin knopen, ritsen en bobijntjes gare. Het lijkt hier wel een klein naaiatelier. Dat had hij niet onmiddellijk in de buurvrouw gezien. Eigenlijk heeft hij geen enkele aanwijzing om ook maar om het even wat in de buurvrouw te zien, maar Mark bedenkt dat hij zich haar makkelijker inbeeldt met een snoeischaar in de hand dan met naald en draad. Hij begrijpt nu wel beter waarom ze absoluut niet wil dat de katten hier komen; al die delicate materialen zijn natuurlijk een feest voor scherpe kattenklauwen. Reden te meer om dat beest hier zo snel mogelijk vandaan te krijgen. Maar waar zit dat mormel, verdorie?

Hij werpt een blik achter de deur en deinst geschrokken terug als hij daar in de hoek enkele silhouetten gewaar wordt. Het duurt een paar ogenblikken vooraleer hij zich realiseert dat het om mannequinpoppen gaat. Als zijn hart opnieuw rustig in zijn borstkas klopt, stapt hij langzaam een beetje dichterbij.

De grootste, een man, lijkt uitgedost als voor zijn eigen bruiloft. Hij draagt een wit hemd met daarover een geruit gilet. De blazer en broek zijn uit dezelfde geruite stof gemaakt en sluiten perfect aan op het lichaam van de pop. De pochet in de borstzak heeft dezelfde kleur als de stropdas, en de plooi in de broek is onberispelijk in het midden gestreken. De man ziet er van top tot teen piekfijn uit.

Links en rechts van hem staan twee meisjespoppen. Als hij de bruidegom is, dan zij ongetwijfeld de bruidsmeisjes. Hun haren hangen in volmaakte

pijpenkrullen langs hun blozende wangen. Ze dragen gelijkaardige jurkjes, van een glanzende stof met grote bloemen op. Het kleinste meisje heeft een tasje met blinkende pareltjes vast.

Mark kan zijn ogen niet van hen afwenden. Ze zien er prachtig uit en tegelijkertijd onwezenlijk. Hij wil hen aanraken, de stof van hun mooie kleren strelen, zijn vingers door de krullen van de meisjes glijden. Hij stapt nog wat dichterbij, kan in de schemer nu het wit van hun ogen zien.

In de kamer ernaast hoort hij plots de kater miauwen. Met een ruk draait hij zich om, loopt de overloop op en duwt de volgende deur verder open. Als een vadsige keizer zit het rosse beest in het midden van het bed. Maar Mark ziet hem niet. Zijn blik wordt als een magneet naar de grote foto getrokken die boven het bed hangt. Het is een familieportret, gemaakt in de tuin van dit huis op een prachtige zomerdag. Er staan vier mensen op, een man, een vrouw en twee kleine meisjes. Ze stralen net zo hard als de zon.

In deze kamer is het rolluik helemaal open en komt er volop licht binnen, waardoor Mark hun gezichten goed kan onderscheiden. En hoewel hij enkel de buurvrouw herkent, komen ze hem toch alle vier vertrouwd voor. Het kleinste meisje heeft een roze tasje met pareltjes in haar hand.

Zijn hoofd weigert dienst, blokkeert, wil de conclusie niet trekken. Maar zijn voeten brengen hem al terug naar de vorige kamer. Daar staan ze. De paspoppen die geen poppen zijn. Een rilling glijdt over zijn rug.

Dan slaat zijn hart twee tellen over.

Beneden draait een sleutel in het slot van de voordeur.

Guido Wolms

Hasselt 21 juli 1938 – Sint-Truiden
19 januari 1999

Guido Wolms was romanist en leraar in Sint-Truiden. Hij publiceerde over de Franse taal en literatuur. Bracht onder meer ook een pamflet *Dokter mijn school is ziek* (1970) en een verzamelbundel *De nagelaten geschriften van Abel Baumgarner* (1980) uit. Later legde hij zich vooral toe op de biografieën van Sint-Truidense literaire figuren zoals Jan Hendrik Bormans, Simon Michaël Coninckx, Sint-Trudo, Steven Prenau en Joris Vriamont.

Guido Wolms was de stichter en hoofdredacteur van het literaire tijdschrift *Appel* (1976-2000) en de bezieler van de poëzieprijs van de stad Sint-Truiden en de Hendrik Prijs-prijs voor korte verhalen.

Hendrik Prijs

Sint-Truiden 18 maart 1898 – Alken
18 maart 1984

Hendrik Prijs was onderwijzer en schoolhoofd in Sint-Truiden. Willem Elsschot schreef een lovend voorwoord bij zijn kleinburgerlijke typering in *Het huis met de glycines* (1938). Hij werd lokaal echter meer bekend met zijn historische roman *Het zwakke verzet* (1942) gebaseerd op ware feiten uit de Bokkenrijderstijd. Later volgden nog een aantal romans zoals *Solden* (1943), *Geuzenvesper* (1951), *Het hart der Crèvecoeurs* (1953) en *Marieke Bossteels, meid voor alle werk* (1966). Hij schreef verder jongensboeken en toneelstukken.

v.u. Jurgen Reniers, schepen van Cultuur, Kazernestraat 13, 3800 Sint-Truiden

*Sint
Truiden*

